

XII KONFERENCJA NAUKOWA Z CYKLU

PROBLEMY GOSPODARKI ŚWIATOWEJ

UNIWERSYTET EKONOMICZNY W POZNANIU
12 CZERWCA 2026

KSIĘGA ABSTRAKTÓW
BOOK OF ABSTRACTS

REDAKCJA:
JULIA JASTRZĄBEK
WIKTORIA DOMAGAŁA
ALICJA JAJKO-SIWEK

Dochód podstawowy – katastrofa pracy czy szansa na sprawiedliwość?

7

Kamil Marszycki

Złożoność zadań i ograniczenia sztucznej inteligencji jako globalna przeszkoda rozwoju

8

Grzegorz Klak

Dostępność e-commerce a wykluczenie osób starszych z gospodarki cyfrowej

9

Julia Manikowska, Julia Samp, Piotr Łukasiak, Aleksandra Łukasiak

Srebrna demografia, złoty rynek: Mapowanie technologicznego przełomu w gospodarce światowej

10

Mateusz Celka

Global or Local Factors? Valuation Volatility of European Oil and Gas Companies

11

Hanna Jędrzejewska, Dalia Aghmane

Ekonomia jako teoretyczna nauka społeczna w myśli Ludwiga von Misesa

12

Daniel Zabor

Wybór grup porównawczych dla spółek z indeksu WIG20 przy użyciu dużych modeli językowych

13

Wojciech Chudziński

Determinanty emisji CO2 w Polsce w latach 1995–2024 a hipoteza krzywej Kuznetsa

14

Marta Andrzejczak, Szymon Manelski, Irena Zapłata

Efektywność międzynarodowej pomocy rozwojowej w Afryce Subsaharyjskiej

15

Aleksandra Kabulla

Premia za dyplom w kryzysie? Wpływ imigracji, demografii i płac na rynek pracy młodych Europejczyków

16

Kacper Kozłowicz

Wpływ rozwoju platform streamingowych i struktury wieku ludności na rynek kinowy w wybranych krajach

17

Filip Arkuszewski, Olga Dąbrowska, Melania Szymyślik

Wpływ komunikacji Donalda Trumpa w mediach społecznościowych na ceny ropy naftowej w okresie napięć geopolitycznych na Bliskim Wschodzie w 2026 roku

18

Martyna Formella

Circular Economy w oczyszczaniu ścieków przetwórstwa owocowo-warzywnego

19

Bartłomiej Woźniak

Bezpieczeństwo dostaw surowców krytycznych dla strategicznych sektorów gospodarki Unii Europejskiej

20

Michał Mikulicz

Wpływ czynników społeczno-ekonomicznych na liczbę urodzeń w Chińskiej Republice Ludowej w XXI wieku

21

Emilia Nagłowska, Nikola Ulatowska, Anielsa Wojciechowska

Operacje hybrydowe Chińskiej Republiki Ludowej wobec Tajwanu w latach 2024-2026 a ryzyko dla gospodarki światowej

22

Marceli Hązła

Innowacje finansowe na przykładzie systemu Blik	23
---	----

Natalia Głazewska	
-------------------	--

Popyt na usługi edukacyjne w zakresie studiów wyższych w Polsce	24
---	----

Aleksandra Świetlicka	
-----------------------	--

Ewolucja centrów offshore po 2015 roku – weryfikacja tez z „The Hidden Wealth of Nations”	25
---	----

Antoni Sobieszek	
------------------	--

AI czy nie AI? Komunikaty anty-AI i pro-AI a postrzegana innowacyjność i wiarygodność produktu	26
--	----

Kinga Kubaszewska	
-------------------	--

Gospodarka Niemiec i współczesne wyzwania	27
---	----

Paweł Łuczak	
--------------	--

Wpływ rozwoju AI na przyszły rynek pracy / The impact of AI development on the future labour market	28
---	----

Kacper Krakowski	
------------------	--

Modelowanie agentowe (ABM): możliwości i wyzwania metodologiczne w ewaluacji polityki przemysłowej	29
--	----

Kamil Gołacik	
---------------	--

Dlaczego pluralizm ekonomiczny nie jest odpowiedzią na ekonomię głównego nurtu?	30
---	----

Oliwier Męczyński	
-------------------	--

Narodowy System Innowacji w Polsce wobec wyzwań globalnej transformacji technologicznej	31
Marcel Zastempowski	
Zielona potęga: rola Chin w kształtowaniu globalnego rynku technologii niskoemisyjnych	32
Kinga Wolny	
Rola postrzeganej użyteczności w akceptacji aplikacji mobilnych transportu miejskiego przez pokolenie Z	33
Gabriela Szczubelek	
Model gospodarczy a nierówności rynkowe: analiza panelowa państw anglosaskich i nordyckich	34
Łukasz Płachta	
Od odroczonej płacy do wielofilarowości: Historyczne uwarunkowania struktury systemów emerytalnych	35
Antoni Łaszewski	
Food Insecurity among University Students in Kraków: Prevalence and Coping Strategies	36
Zuzanna Wasielewska	
Wpływ działań z zakresu ESG na wyniki finansowe przedsiębiorstwa na przykładzie InPost 2018-2024	37
Stanisław Frąckowiak, Magdalena Fulara, Konstancja Kujawa	
Czarna śmierć, płace i urbanizacja: długookresowe skutki szoku demograficznego w Europie XIV wieku	38
Marek Wasilewski	

Nierówności płci jak za Gierka? Kobiety na rynku pracy PRL i współcześnie	39
---	----

Krzysztof Łuczka

Mała próba, duże ryzyko: ograniczenia systemów wczesnego ostrzegania przed kryzysami gospodarczymi	40
--	----

Jakub Gumuła

Jak AI przekłada się na optymalizację kosztów w firmie	41
--	----

Mateusz Pawlak

Transformacja cyfrowa a polaryzacja rynku pracy: Analiza panelowa krajów Unii Europejskiej	42
--	----

Aleksandra Galińska

Dochód podstawowy – katastrofa pracy czy szansa na sprawiedliwość?

Kamil Marszycki

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

marszyck@uek.krakow.pl

Nierówności społeczne i ubóstwo to jedne z kluczowych problemów współczesnych systemów społeczno-gospodarczych. Jedną z możliwych odpowiedzi na te problemy jest wprowadzenie dochodu podstawowego, który mógłby istotnie zmniejszyć nierówności społeczne, a nawet wyeliminować ubóstwo dochodowe. Przeciwnicy tego rozwiązania jako jeden z kluczowych argumentów przeciwko temu świadczeniu podnoszą obniżenie motywacji do pracy jego beneficjentów, w szczególności najuboższych. Przekonanie, że ludzie mogliby porzucić pracę w przypadku otrzymywania dochodu podstawowego wydaje się dość powszechne. Celem referatu jest zaprezentowanie wyników analizy teoretycznej, na podstawie której wykazana zostanie nieadekwatność argumentacji dotyczącej potencjalnego negatywnego wpływu dochodu podstawowego na ilość wykonywanej pracy. W wystąpieniu będę bronił hipotezy, że obawy o zmniejszenie motywacji beneficjentów programu dochodu podstawowego nie stanowią przesłanki do rezygnacji z prób implementacji tego rozwiązania.

Złożoność zadań i ograniczenia sztucznej inteligencji jako globalna przeszkoda rozwoju

Grzegorz Klak

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

92026@student.ue.poznan.pl

Celem pracy jest analiza rzeczywistego wpływu AI na gospodarkę światową i wykonywanie zadań o zróżnicowanej złożoności. W podstawowej hipotezie założono, iż całkowita wartość wpływu sztucznej inteligencji na gospodarkę i wzrost PKB będzie niższa niż wynika to z oczekiwań rynkowych. W pracy posłużono się metodą badania wtórnej analizy syntetycznej. Zastosowania sztucznej inteligencji są ograniczone przez bariery ekonomiczne i technologiczne. Badania wykazują na przykładzie Stanów Zjednoczonych, że 19,9% zadań/zawodów jest potencjalnie narażone na działania AI. Jednak tylko 23% z tej liczby jest opłacalne do zautomatyzowania ze względu na koszty, co daje 4,6% w ciągu 10 lat. Szacowany wzrost PKB państwa rozwiniętego jak USA to 0,9% na przestrzeni dekady. Wyniki badań zestawiono z danymi wskazującymi na wyolbrzymione oczekiwania i porzucenie 30% projektów generatywnej sztucznej inteligencji do końca 2025 roku z powodu występujących barier finansowych.

Dostępność e-commerce a wykluczenie osób starszych z gospodarki cyfrowej

Julia Manikowska, Julia Samp, Piotr Łukasiak, Aleksandra Łukasiak

Politechnika Poznańska

julia.manikowska@student.put.poznan.pl

Handel internetowy stał się jedną z codziennych form uczestnictwa w rynku. W gospodarce światowej e-commerce nie jest już dodatkiem do tradycyjnego handlu, lecz ważną częścią gospodarki cyfrowej, w której coraz więcej decyzji zakupowych, kontaktów z klientem i procesów sprzedaży odbywa się online. Ta zmiana nie jest jednak tak samo dostępna dla wszystkich użytkowników. Osoby starsze mogą mieć dostęp do internetu, a mimo to napotykać bariery w samym procesie zakupu. Czasem decyduje o tym pozornie drobny element: niewidoczny przycisk, niejasny wybór rozmiaru lub zbyt małe pole wyboru.

Celem badania była ocena, czy interfejs sklepu internetowego może ograniczać samodzielne korzystanie z e-commerce przez osoby w wieku 60+. Interfejs rozumiano szerzej niż estetykę strony. Obejmował on układ informacji, kolejność działań, widoczność elementów aktywnych, sposób prezentacji wariantów produktu oraz prowadzenie użytkownika przez ścieżkę zakupu. Analizowany był więc cały proces zakupowy, a nie tylko wygląd strony. W badaniu uczestniczyły 64 osoby starsze oraz 10 osób z grupy kontrolnej. Badani wyszukiwali produkt, wybierali jego wariant, dodawali go do koszyka i przechodzili do finalizacji zakupu. Po każdym zadaniu oceniali jego trudność. Rejestrowano również, czy potrzebowali pomocy ankietera. Na końcu zebrano opinie o kolorystyce, wielkości czcionki oraz rozmiarze przycisków i pól wyboru.

Przeprowadzone badanie pokazało, że największe trudności nie pojawiały się przy samym wejściu na stronę, lecz w momentach wymagających odczytania opcji i samodzielnego przejścia dalej. W grupie 60+ pomoc ankietera była potrzebna w około 40% przypadków, podczas gdy w grupie kontrolnej w około 3%. Szczególnie problematyczne okazało się dodanie produktu do koszyka po wyborze rozmiaru i koloru. Na tym etapie wsparcia potrzebowała ponad połowa badanych seniorów. Uczestnicy zgłaszali również zastrzeżenia do interfejsu: około 47% wskazało problem z kolorystyką, około 28% z wielkością czcionki, a około 23% z rozmiarem przycisków i pól wyboru. Oznacza to, że dla części badanych barierą nie był sam zakup online, lecz sposób, w jaki zaprojektowano proces zakupowy.

Wyniki wskazują, że dostępność e-commerce zależy nie tylko od infrastruktury cyfrowej i kompetencji użytkownika, ale także od jakości projektowania samej usługi. Sklep internetowy może oferować te same funkcje wszystkim konsumentom, a mimo to część z nich nie przechodzi przez proces zakupowy samodzielnie. Ma to znaczenie gospodarcze, ponieważ coraz większa część sprzedaży i obsługi klienta odbywa się online. Jeżeli osoby starsze potrzebują pomocy przy podstawowych zakupach internetowych, ich udział w rynku cyfrowym jest ograniczony. Nie chodzi więc wyłącznie o wygodę, lecz o realny dostęp do usług. Z tej perspektywy niedostosowany interfejs e-commerce może wzmacniać nierówności społeczne. Lepsza dostępność zaczyna się od prostych rozwiązań: czytelnego komunikatu, widocznego przycisku i ścieżki zakupu bez ukrytych kroków.

Srebrna demografia, złoty rynek: Mapowanie technologicznego przełomu w gospodarce światowej

Mateusz Celka

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
85996@student.ue.poznan.pl

Głównym celem badania jest systematyczne przedstawienie globalnej produkcji naukowej w obszarze srebrnej gospodarki (Silver Economy) w latach 2011–2025. Praca dąży do zidentyfikowania kluczowych klastrów tematycznych, dynamiki wzrostu zainteresowania badawczego oraz ewolucji priorytetów w wymiarze socjologicznym, ekonomicznym i technologicznym.

W badaniu sformułowano dwie główne hipotezy: (1) paradygmat srebrnej gospodarki ewoluuje od tradycyjnego modelu socjalno-opiekuńczego w stronę gospodarki opartej na innowacjach i transformacji cyfrowej; (2) w literaturze światowej występuje istotna luka badawcza w zakresie integracji procesów starzenia się społeczeństwa z paradygmatem zrównoważonego rozwoju (zielonej transformacji).

Wykorzystano analizę bibliometryczną na zbiorze danych z bazy Web of Science Core Collection. Do przetworzenia metadanych i wizualizacji sieci współwystępowania słów kluczowych wykorzystano pakiet Bibliometrix (R-package). Zastosowano rygorystyczną strategię filtrowania Boolean, aby wyizolować kontekst społeczno-ekonomiczny od terminologii technicznej. Analiza objęła badanie wydajności (Performance Analysis) oraz mapowanie nauki (Science Mapping).

Przeprowadzona analiza wskazuje na gwałtowny przyrost publikacji, szczególnie po 2018 roku, co świadczy o przejściu srebrnej gospodarki z niszy do głównego nurtu ekonomicznego. Wyłoniono cztery dominujące klastry badawcze: (1) dynamikę innowacji socjodemograficznych, (2) partycypację w rynku pracy i przedsiębiorczość seniorów, (3) wpływ makroekonomiczny na finanse publiczne oraz (4) sektor HealthTech i gerontechnologię. Zidentyfikowano istnienie „mostu technologicznego” łączącego potrzeby osób starszych z innowacjami cyfrowymi, przy jednoczesnej marginalnej obecności tematów związanych z ekologiczną infrastrukturą i zielonymi technologiami.

Wnioski: Srebrna gospodarka staje się kluczowym wyzwaniem gospodarki światowej, wymagającym odejścia od perspektywy opartej wyłącznie na opiece w stronę aktywnego udziału seniorów w rynku. Wyniki wskazują na konieczność intensyfikacji interdyscyplinarnych badań nad „zieloną srebrną gospodarką”, łączącą potrzeby starzejącej się populacji z celami klimatycznymi i zrównoważonym mieszkalnictwem.

Global or Local Factors? Valuation Volatility of European Oil and Gas Companies

Hanna Jędrzejewska*, Dalia Aghmane**

Uniwersytet Szczeciński

* hjedrzej10@gmail.com; ** daliaaghmane@icloud.com

The objective of our study is to analyse the relative impact of global geopolitical shocks versus local political events on the valuation of energy sector companies (specifically oil & gas) across Europe. We focus on two specific events: the military escalation in the Middle East (the United States' attack on Iran on February 28) and the Hungarian parliamentary elections held on April 12.

We hypothesize that local political events generate cross-border spillover effects, influencing the valuation of energy sector companies outside the country in which the event occurs. Consequently, we expect such events to cause observable deviations in stock price movements from global sectoral market trends.

Our analysis covers a sample size of 47 listed oil and gas sector companies across 22 European countries. To test our hypothesis, we employed linear regression analysis, where the dependent variable is the abnormal return (AR) on the day of the Hungarian election announcement (0,+1), and the independent variable is the geographical distance between the specific company's headquarters and Budapest. Abnormal returns were calculated using the market-adjusted model, defined as the difference between the logarithmic daily returns of individual firms and the logarithmic daily returns of the S&P Global Oil Index. Furthermore, the AR recorded on the first trading day following the election is visualized on a geographic map based on the urban location of companies to demonstrate the territorial scope of divergence from global market trends.

We found that firms located closer to Hungary experienced more pronounced abnormal returns, compared to those located further away. This indicates a nonlinear spatial spillover effect, in which the impact decreases with distance. The strength of investors' reaction depends on the proximity to the place of the event (Budapest). There is no linear relationship between AR and geographical distance (in kilometers) from Budapest. However, after applying a logarithmic distance transformation, observed a negative and statistically significant relationship ($\beta = -0.0107, p < 0.01$).

Our analysis supports the hypothesis that local political events generate cross-border spillover effects. Global events affect companies more evenly, while local events affect them differently depending on the distance. Overall, we found that higher geographical proximity influences stronger market reactions. We suggest that investors should expect greater rate of returns the closer they are to the event place.

Ekonomia jako teoretyczna nauka społeczna w myśli Ludwiga von Misesa

Daniel Zabor

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

daniel.zabor@ue.poznan.pl

Do kluczowych zagadnień filozofii ekonomii należy określenie natury i statusu ekonomii jako dyscypliny naukowej oraz jej relacji do innych nauk. Niniejsze wystąpienie stanowi rekonstrukcję stanowiska przedstawiciela szkoły austriackiej, Ludwiga von Misesa.

Analiza ma charakter hierarchiczny i rozpoczyna się od ogólnego zestawienia nauk społecznych z przyrodniczymi w kontekście sporu o naturalizm metodologiczny. Fundamentalne pytanie dotyczy tego, czy nauki społeczne powinny stosować metody właściwe naukom przyrodniczym. Mises formułuje antynaturalistyczne stanowisko dualizmu metodologicznego, a jego argumentacja odwołuje się do nieredukowalności ludzkich idei, złożoności zjawisk społecznych oraz unikalności ludzkiego działania.

Następnie dokonane zostaje rozróżnienie między teorią a historią w obrębie nauk społecznych. Zadaniem teorii jest ustalanie ogólnych praw obowiązujących niezależnie od kontekstu. Ma ona charakter nomotetyczny i posługuje się konceptualizacją w celu uchwycenia tego, co powszechne w zjawiskach społecznych. Natomiast zadaniem historii jest rekonstrukcja jednostkowych, niepowtarzalnych zdarzeń. Ma ona charakter idiograficzny i posługuje się metodą rozumienia, ukierunkowaną na uchwycenie sensu działań oraz sądów wartościujących leżących u ich podstaw.

W tym ujęciu ekonomia stanowi część ogólnej, teoretycznej nauki o działaniu – prakseologii, opartej na fundamentalnej kategorii ludzkiego działania, z której dedukcyjnie wyprowadzany jest system twierdzeń o charakterze apriorycznym i formalnym. Prakseologia, skupiając się na koniecznej i niezmiennej strukturze działania, abstrahuje od jego konkretnej treści empirycznej.

Zaproponowane zostają ramy pojęciowe różnicujące dyscypliny naukowe ze względu na sposób ujmowania czasu i niepewności w wymiarach ontologicznym i epistemicznym. Wystąpienie zamyka ilustracja relacji między wybranymi naukami poprzez zestawienie ekonomii, historii i fizyki w ramach modelu „trójkąta dyscyplin naukowych”.

Przeprowadzona rekonstrukcja prowadzi do wyróżnienia trzech zasadniczych tez stanowiska Misesa: (1) autonomii nauk społecznych względem nauk przyrodniczych, (2) autonomii teorii ekonomii względem historii gospodarczej oraz (3) apriorycznego i formalnego charakteru teorii ekonomii zakorzenionej w prakseologii.

Wybór grup porównawczych dla spółek z indeksu WIG20 przy użyciu dużych modeli językowych

Wojciech Chudziński

Uniwersytet Szczeciński

wojciech.chudzinski@phd.usz.edu.pl

Celem niniejszego badania jest ocena przydatności sztucznej inteligencji, a w szczególności dużych modeli językowych (LLM), w identyfikacji grup porównawczych na potrzeby wyceny względnej na polskim rynku kapitałowym. Tradycyjne metody selekcji opierają się na klasyfikacjach branżowych lub opiniach ekspertów. Metody te są często czasochłonne lub niedokładne, w związku z tym w niniejszym badaniu zweryfikowano skuteczność podejścia algorytmicznego opartego na sztucznej inteligencji. Analiza obejmuje spółki notowane w indeksie WIG20 na lipiec 2025 r. Metodologia badawcza obejmowała eksperyment z wykorzystaniem czterech modeli: GPT-4o, Gemini 2.5 Flash, Copilot oraz DeepSeek V2. Modele te wygenerowały listy konkurentów rynkowych, natomiast wydajność modeli oceniano na podstawie stabilności wyników oraz merytorycznej poprawności. Stabilność mierzono za pomocą wskaźnika podobieństwa Jaccarda, a poprawność obejmowała identyfikację „halucynacji”, zdefiniowanych jako wybór spółek prywatnych. Wyniki wskazały na istotne różnice w skuteczności poszczególnych narzędzi. Model Gemini osiągnął najwyższą stabilność ze średnim wskaźnikiem Jaccarda wynoszącym 0,81, odnotował również najniższy wskaźnik błędów, przy czym tylko 0,71% wybranych firm stanowiły przedsiębiorstwa prywatne. ChatGPT odnotował najśłabsze wyniki, czyli najniższą powtarzalność oraz najwyższy wskaźnik błędnej klasyfikacji wynoszący 7,57%. Badanie sugeruje, że wybrane modele LLM mogą skutecznie wspierać analityków w doborze grup porównawczych. Oznacza to jednak konieczność weryfikacji wygenerowanych danych.

Determinanty emisji CO₂ w Polsce w latach 1995–2024 a hipoteza krzywej Kuznetsa

Marta Andrzejczak*, Szymon Manelski**, Irena Zapłata***

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

*szymon.manelski@gmail.com; **zaplatairena5@gmail.com; ***marta.andrzejczak47@gmail.com

Celem opracowania jest identyfikacja czynników determinujących poziom emisji dwutlenku węgla (CO₂) w Polsce oraz weryfikacja empiryczna hipotezy Środowiskowej Krzywej Kuznetsa (EKC). Badanie miało na celu sprawdzenie, czy polska gospodarka wykazuje tendencję do samoczynnej redukcji emisji wraz ze wzrostem poziomu zamożności mierzonego PKB.

Postawiono hipotezę główną zakładającą, że relacja między rozwojem gospodarczym a emisją CO₂ w Polsce nie przybiera formy nieliniowej (odwróconej litery „U”), lecz wykazuje charakter liniowy. Dodatkowo przyjęto, że na poziom emisji istotnie oddziałują zmiany strukturalne, takie jak transformacja miksu energetycznego, postępująca urbanizacja oraz rozwój sektora transportowego.

Proces badawczy podzielono na trzy etapy: analizę dynamiki szeregu czasowego emisji, weryfikację paradygmatu EKC oraz estymację wieloczynnikowego modelu ekonometrycznego. Wykorzystano modelowanie oparte na klasycznej metodzie regresji, a poprawność wnioskowania potwierdzono kompleksową diagnostyką statystyczną, sprawdzającą wiarygodność oszacowań i stabilność modelu.

Analiza nie potwierdziła występowania zależności typu EKC dla polskiej gospodarki w badanym okresie. Wyniki modelu wskazują, że wzrost udziału odnawialnych źródeł energii oraz nadzwyczajne wstrząsy makroekonomiczne (pandemia) przyczyniły się do redukcji emisji. Zjawiskiem przeciwnym, stymulującym wzrost emisji, pozostaje wysoka energochłonność przemysłu, procesy urbanizacyjne oraz dynamiczny wzrost liczby samochodów osobowych i konsumpcji energii elektrycznej.

Brak empirycznego potwierdzenia krzywej Kuznetsa sugeruje, że sam wzrost gospodarczy w Polsce nie gwarantuje poprawy jakości środowiska. Skuteczna dekarbonizacja wymaga celowej i aktywnej polityki państwa, koncentrującej się na efektywności energetycznej oraz modernizacji strukturalnej gospodarki, gdyż naturalne procesy rozwojowe nie prowadzą w obecnych warunkach do automatycznego spadku emisji.

Efektywność międzynarodowej pomocy rozwojowej w Afryce Subsaharyjskiej

Aleksandra Kabulla

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

85060@student.ue.poznan.pl

Pomoc rozwojowa zajmuje istotne miejsce w dyskusjach dotyczących współpracy rozwojowej i gospodarczej, stanowiąc jedno z głównych narzędzi wspierania krajów uboższych na drodze do zrównoważonego rozwoju. W obliczu narastających wyzwań globalnych jej rola nabiera szczególnego znaczenia, ponieważ ignorowanie problemów państw o niższym poziomie rozwoju gospodarczego może prowadzić do pogłębiania nierówności społecznych, degradacji środowiska oraz nasilenia migracji i konfliktów. Szczególnym obszarem wymagającym wsparcia pozostaje Afryka Subsaharyjska, gdzie koncentrują się kluczowe wyzwania związane z ubóstwem, głodem oraz chorobami zakaźnymi. Jednocześnie efektywność pomocy rozwojowej pozostaje przedmiotem licznych kontrowersji. Dlatego też celem niniejszego badania jest ocena wpływu międzynarodowej pomocy rozwojowej na wybrane aspekty rozwoju społeczno-gospodarczego krajów Afryki Subsaharyjskiej. Postawiono hipotezę, że pomoc rozwojowa przyczynia się do poprawy wybranych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego, jednak jej efektywność zależy od uwarunkowań instytucjonalnych i społeczno-ekonomicznych. Badanie opiera się na analizie danych panelowych dla krajów należących do regionu w ujęciu wieloletnim, z wykorzystaniem modelu efektów stałych (FE). Do oceny wpływu pomocy wykorzystane zostały wskaźniki odnoszące się do obszarów takich jak zdrowie, edukacja, poziom ubóstwa oraz nierówności dochodowe. Wyniki przeprowadzonej analizy sugerują brak jednoznacznych dowodów na istotny wpływ pomocy rozwojowej na rozwój państw Afryki Subsaharyjskiej. Uzyskane rezultaty wskazują, że jej skuteczność może być ograniczona oraz zależna od dodatkowych czynników, takich jak jakość instytucji czy specyfika krajów odbiorców. W konsekwencji podkreśla to potrzebę bardziej zróżnicowanego podejścia do projektowania i oceny polityki pomocowej.

Premia za dyplom w kryzysie? Wpływ imigracji, demografii i płac na rynek pracy młodych Europejczyków

Kacper Kozłowicz

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

96695@student.ue.poznan.pl

Cel badań: Empiryczna weryfikacja asymetrycznego wpływu szoków makroekonomicznych na ryzyko dezaktywacji zawodowej młodych dorosłych (25–34 lata) według poziomu wykształcenia. Zmienną zależną stanowi łączna stopa bezrobocia i bierności zawodowej dla grupy z wykształceniem średnim (ISCED 3–4) oraz wyższym (ISCED 5–8).

Hipotezy: (1) Premia ochronna dyplomu: wyższe wykształcenie stanowi tarczę ochronną przed dezaktywacją – absolwenci wykazują istotnie niższą wrażliwość na szoki makroekonomiczne niż osoby z wykształceniem średnim. (2) Substytucja migracyjna: napływ imigrantów spoza UE zwiększa ryzyko dezaktywacji wśród osób z wykształceniem średnim poprzez efekt wypierania w dolnych segmentach rynku pracy, pozostając neutralnym dla absolwentów. (3) Pułapka niskiej opłacalności pracy: wzrost ubóstwa pracujących prowadzi do racjonalnego wycofania się z rynku osób z wykształceniem średnim, dla których bierność zawodowa staje się ekonomicznie uzasadnioną decyzją.

Metody badawcze: Roczne dane panelowe z Eurostat i OECD dla 22 krajów europejskich w latach 2007–2025 (N=22, T=19, 418 obserwacji), obejmujące kryzys finansowy 2008–2009 i szok pandemiczny 2020. Model estymowano metodą System GMM Blundella-Bonda. Zmienne niestacjonarne wprowadzono w pierwszych różnicach. Specyfikację zweryfikowano testem Hansena i testami Arellano-Bonda.

Wyniki: Estymacje ujawniają silną histerezę dezaktywacji ($\alpha \approx 0,93\text{--}0,95$) w obu grupach. Wzrost PKB jest najsilniejszym czynnikiem redukcji bierności w obu kohortach ($\beta_{\text{SR}} \approx -0,26$ do $-0,32$, $p < 0,001$). Kluczowym źródłem asymetrii jest wskaźnik ubóstwa pracujących: jego wzrost istotnie podnosi dezaktywację wyłącznie w grupie ISCED 3–4 ($\beta \approx +0,237$, $p < 0,10$). Wbrew hipotezie substytucji, napływ imigrantów spoza UE obniża dezaktywację obu grup, silniej dla wykształcenia średniego ($\beta_{\text{SR}} = -0,556$, $p < 0,05$) – efekt komplementarności sektorowej. Inflacja istotnie obniża dezaktywację wyłącznie absolwentów ($p < 0,05$).

Wnioski: Hipoteza pierwsza potwierdzona częściowo – dyplom chroni przed pułapką niskiej opłacalności pracy i szokami inflacyjnymi, lecz nie eliminuje wrażliwości na wahania koniunktury. Hipoteza substytucji migracyjnej odrzucona: dane wskazują na efekt komplementarności, co sugeruje rewizję narracji o konkurencji migracyjnej na rynkach pracy UE. Hipoteza trzecia potwierdzona w pełni – pułapka niskiej opłacalności pracy pozostaje główną luką strukturalną dotyczącą wyłącznie grupę ISCED 3–4. Priorytetem polityki zatrudnienia pozostaje stymulowanie wzrostu PKB, uzupełnione o instrumenty wspierające dochody rozporządzalne tej grupy.

Wpływ rozwoju platform streamingowych i struktury wieku ludności na rynek kinowy w wybranych krajach

Filip Arkuszewski*, Olga Dąbrowska**, Melania Szymyślik***

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

*96356@student.ue.poznan.pl; **96228@student.ue.poznan.pl; ***96209@student.ue.poznan.pl

W ostatnich latach rozwój platform streamingowych doprowadził do powstania przekonania, że tradycyjne kino stopniowo traci na znaczeniu. Pojawiają się jednak dane wskazujące na to, że szczególnie wśród pokolenia Z kino nadal odgrywa istotną rolę jako forma spędzania wolnego czasu. Rodzi to pytanie, czy streaming rzeczywiście wypiera kino, czy raczej współistnieje z nim, zmieniając jedynie sposób uczestnictwa w kulturze filmowej.

Celem pracy jest zbadanie wpływu rozwoju platform streamingowych na liczbę sprzedanych biletów kinowych oraz określenie znaczenia czynników demograficznych, w szczególności udziału młodszych grup wiekowych, w kształtowaniu popytu na kino. Badanie ma odpowiedzieć na pytanie, czy streaming stanowi realne zagrożenie dla rynku kinowego, czy też jego wpływ jest ograniczony przez inne czynniki.

W modelu przyjęto liczbę sprzedanych biletów na seanse kinowe jako zmienną zależną, natomiast jako zmienne objaśniające uwzględniono liczbę subskrypcji platform streamingowych, ceny biletów kinowych i subskrypcji platform streamingowych, poziom dochodów, dostęp do Internetu oraz strukturę wieku populacji. Dodatkowo zastosowano zmienne zero-jedynkowe dla okresu pandemii COVID-19 oraz wejścia platform na rynek.

Wyniki wskazują na negatywny wpływ liczby subskrypcji platform streamingowych na frekwencję kinową oraz pozytywny wpływ poziomu dochodów. Analiza nie potwierdziła natomiast istotnego statystycznie wpływu populacji osób młodych na frekwencję kinową.

Wpływ komunikacji Donalda Trumpa w mediach społecznościowych na ceny ropy naftowej w okresie napięć geopolitycznych na Bliskim Wschodzie w 2026 roku

Martyna Formella

Uniwersytet Szczeciński

martyna.formella.ue@gmail.com

Współczesne rynki finansowe i surowcowe coraz silniej reagują nie tylko na wydarzenia geopolityczne, lecz również na komunikację prowadzoną za pośrednictwem mediów społecznościowych przez liderów politycznych. Szczególne znaczenie w tym zakresie mają wpisy publikowane przez Donalda Trumpa, których charakter i zasięg wielokrotnie wpływały na nastroje inwestorów oraz krótkookresową zmienność rynków. Celem wystąpienia jest analiza wpływu komunikacji Donalda Trumpa w mediach społecznościowych na ceny ropy naftowej w okresie napięć geopolitycznych na Bliskim Wschodzie w 2026 roku.

W badaniu skoncentrowano się na zależności pomiędzy publikowanymi wpisami dotyczącymi Iranu, bezpieczeństwa międzynarodowego, polityki energetycznej oraz działań militarnych a zmianami cen ropy naftowej. Analiza obejmuje zarówno identyfikację najważniejszych wydarzeń geopolitycznych wpływających na rynek surowcowy, jak i ocenę reakcji rynku na komunikaty publikowane w mediach społecznościowych. W badaniu podjęto próbę określenia, czy komunikacja polityczna może stanowić czynnik zwiększający krótkookresową zmienność cen ropy naftowej.

Badanie zostanie przeprowadzone z wykorzystaniem metod data science. Materiał badawczy stanowią będą dane dotyczące cen ropy naftowej pozyskane z ogólnodostępnych baz ekonomicznych i finansowych oraz wpisy publikowane przez Donalda Trumpa w mediach społecznościowych, szczególnie na platformie X. Analiza obejmie porównanie zmian cen ropy przed i po publikacji wybranych wpisów, identyfikację zależności czasowych oraz ocenę charakteru komunikatów. W pracy wykorzystane zostaną narzędzia analityczne dostępne w programie Excel oraz biblioteki języka Python służące do analizy danych i wizualizacji wyników.

Podjęta problematyka wpisuje się w aktualne dyskusje dotyczące wpływu mediów społecznościowych na gospodarkę światową oraz rosnącego znaczenia komunikacji cyfrowej w kształtowaniu reakcji rynków finansowych i surowcowych. Wyniki badania mogą stanowić istotny wkład do analizy relacji pomiędzy geopolityką, komunikacją polityczną a funkcjonowaniem globalnego rynku ropy naftowej.

Circular Economy w oczyszczaniu ścieków przetwórstwa owocowo-warzywnego

Bartłomiej Woźniak

Interdyscyplinarna Szkoła Doktorska Politechniki Łódzkiej

bartlomiej.wozniak@dokt.p.lodz.pl

Dynamicznie zaostrzające się regulacje środowiskowe Unii Europejskiej – w szczególności Taksonomia zrównoważonego finansowania (Rozporządzenie 2020/852) oraz rewizja dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych (91/271/EWG, 2024) – zasadniczo zmieniają uwarunkowania decyzji inwestycyjnych w sektorze przetwórstwa spożywczego. Równolegle rosnące wymogi ESG ze strony globalnych sieci handlowych i odbiorców instytucjonalnych wywierają dodatkową presję na producentów, uzależniając dostęp do kluczowych kanałów dystrybucji od spełnienia kryteriów środowiskowych. W tym kontekście tradycyjny model traktowania oczyszczalni ścieków wyłącznie jako centrum kosztów staje się nie tylko ekonomicznie nieefektywny, lecz również strategicznie ryzykowny. Transformacja w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (circular economy) otwiera natomiast możliwość przekształcenia obligatoryjnych wydatków środowiskowych w produktywną alokację kapitału generującą wymierne strumienie przychodów.

Celem artykułu jest ocena opłacalności finansowej inwestycji w infrastrukturę oczyszczania ścieków opartą na zasadach circular economy w sektorze przetwórstwa owocowo-warzywnego oraz identyfikacja kluczowych warunków regulacyjnych, rynkowych i operacyjnych, w których taka inwestycja tworzy trwałą, dodatnią wartość ekonomiczną dla przedsiębiorstwa. Artykuł dąży ponadto do wskazania implikacji tej transformacji dla konkurencyjności sektorowej i polityki przemysłowej w kontekście unijnego rynku eksportowego.

Badanie oparto na analizie finansowej z zastosowaniem metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych (DCF) oraz analizy wrażliwości NPV na zmiany kluczowych parametrów rynkowych i regulacyjnych. Skonstruowano trzy scenariusze regulacyjne odzwierciedlające różne ścieżki implementacji polityki wodnej UE. Kontekst sektorowy opracowano na podstawie danych statystycznych oraz systematycznego przeglądu literatury ekonomicznej i finansowej.

Analiza wykazuje, że inwestycja w model circular economy generuje dodatnią wartość bieżącą netto (NPV) już w scenariuszu bazowym, a w scenariuszu pełnej internalizacji kosztów środowiskowych jej wartość istotnie wzrasta. Zidentyfikowano trzy kluczowe warunki brzegowe opłacalności: odpowiednio wysoki wolumen przetwarzanych ścieków, wystarczająca ciągłość operacyjna zakładu w ciągu roku oraz dostęp do rynku zbytu dla odzyskanych surowców wtórnych. Wyniki wskazują ponadto, że przedsiębiorstwa odkładające transformację ponoszą rosnące ryzyko regulacyjne, które w perspektywie średnioterminowej może skutkować utratą dostępu do unijnych rynków eksportowych i preferencyjnego finansowania w ramach zielonej Taksonomii.

Bezpieczeństwo dostaw surowców krytycznych dla strategicznych sektorów gospodarki Unii Europejskiej

Michał Mikulicz

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
michal.mikuliczz@gmail.com

Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat Unia Europejska doświadcza narastającej kumulacji kryzysów, takich jak fala migracyjna z lat 2014–2015, pandemia COVID-19, wojna w Ukrainie, napięcia handlowe USA–Chiny oraz pogorszenie relacji transatlantyckich. Systematyczny wzrost niepewności na globalnych rynkach oraz niestabilność systemów politycznych podważają dotychczas funkcjonujący model wolnego przepływu towarów i usług. W rezultacie kraje Unii Europejskiej muszą zwiększyć niezależność surowcową, aby uniknąć marginalizacji politycznej i gospodarczej wobec zagrożeń o charakterze presji lub szantażu ze strony najważniejszych mocarstw, tym bardziej że dążenie do zielonej i cyfrowej transformacji jednocześnie wymaga stabilnych dostaw surowców krytycznych, niezbędnych dla rozwoju nowoczesnych technologii, elektromobilności oraz energetyki odnawialnej (np. lit i kobalt wykorzystywane w produkcji baterii, krzem stosowany w panelach fotowoltaicznych).

Mając na uwadze rosnące znaczenie bezpieczeństwa surowcowego dla funkcjonowania Unii Europejskiej, głównym celem pracy jest ocena poziomu dywersyfikacji dostaw surowców krytycznych w strategicznych sektorach europejskiej gospodarki, identyfikacja najbardziej narażonych obszarów oraz wskazanie kierunków przeciwdziałania w celu zapewnienia ciągłości łańcuchów dostaw. W artykule zastosowano analizę jakościową oraz analizę wskaźnikową w celu oceny poziomu zależności od surowców krytycznych. Ponadto wykorzystano metodę scenariuszową do wskazania najbardziej prawdopodobnych i optymalnych kierunków rozwoju sytuacji. Wnioski z przeprowadzonego badania przedstawiają aktualny obraz zależności surowcowej Unii Europejskiej, identyfikują kluczowe obszary wrażliwości oraz wskazują kierunki działań służące zwiększeniu stabilności dostaw surowców krytycznych.

Wpływ czynników społeczno-ekonomicznych na liczbę urodzeń w Chińskiej Republice Ludowej w XXI wieku

Emilia Nagłowska*, Nikola Ulatowska**, Anieli Wojciechowska***

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

aniela.wojc@wp.pl

Chińska Republika Ludowa, jako druga największa gospodarka świata, mimo spektakularnego wzrostu gospodarczego, boryka się z postępującym kryzysem demograficznym. Odnotowuje się spadek liczby urodzeń, a ogólna liczba ludności Chin zmniejsza się. Zjawisko to niesie ze sobą poważne skutki: gwałtowne starzenie się społeczeństwa oraz spadek liczby osób w wieku produkcyjnym. Taka zmiana struktury demograficznej bezpośrednio uderza w fundamenty chińskiego modelu wzrostu, grożąc deficytem siły roboczej. Zrozumienie, jakie czynniki społeczno-ekonomiczne XXI wieku determinują dzietność, jest niezbędne dla zrozumienia globalnej gospodarki w przyszłości.

Mimo odejścia od polityki jednego dziecka, czynniki ekonomiczne są silniejszymi determinantami liczby urodzeń niż odgórne regulacje demograficzne. Wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa oraz rosnąca aktywność zawodowa kobiet przyczyniają się do spadku liczby urodzeń.

Celem badania jest identyfikacja i ocena wpływu wybranych czynników społeczno-ekonomicznych na kształtowanie się liczby urodzeń w Chinach w latach 2001–2023. Praca dąży do wskazania kluczowych czynników odpowiedzialnych za obecną sytuację demograficzną oraz przygotowania prognozy trendu na najbliższe lata.

W badaniu wykorzystano dane statystyczne pochodzące z Chińskiego Narodowego Biura Statystycznego (National Bureau of Statistics of China) oraz Banku Światowego (World Bank Group). Zastosowano metodę regresji krokowej w celu wyłonienia zestawu zmiennych objaśniających. Model teoretyczny poddano weryfikacji statystycznej, w tym testom sprawdzającym założenia klasycznej regresji liniowej (m.in. normalność rozkładu reszt, liniowość, homoskedastyczność oraz brak autokorelacji). W celu pogłębienia analizy wykonano modele jednowymiarowe dla kluczowych zmiennych.

Badanie wykazało, że statystycznie istotny wpływ na liczbę urodzeń w Chinach mają: wydatki konsumpcyjne na mieszkańca, wskaźnik zatrudnienia, PKB per capita oraz poziom urbanizacji. Znaczącą rolę odgrywa również czynnik edukacyjny jakim jest liczba studentów oraz zmiany w systemie ubezpieczeń emerytalnych co objawia się w zmianie liczby osób objętych ubezpieczeniem. Ważnym czynnikiem jest także stopień aktywności zawodowej kobiet. Z kolei modernizacja gospodarcza, wzrost kosztów życia ograniczają dzietność chińskiego społeczeństwa.

Operacje hybrydowe Chińskiej Republiki Ludowej wobec Tajwanu w latach 2024-2026 a ryzyko dla gospodarki światowej

Marceli Hązła

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
marceli.hazla@ue.poznan.pl

Celem wystąpienia jest przedstawienie działań hybrydowych prowadzonych przez Chińską Republikę Ludową wobec Tajwanu w latach 2024-2026 oraz ocena ich skuteczności na poziomie operacyjnym i strategicznym. Punktem wyjścia jest tu założenie, że Pekin konsekwentnie rozwija zintegrowany model oddziaływania w tzw. „szarej strefie”, łączący instrumenty wojskowe, informacyjne, cybernetyczne, gospodarcze i prawne.

W pracy przyjęto dwie główne tezy badawcze. Po pierwsze, operacje hybrydowe ChRL uległy wyraźnej intensyfikacji po wyborach prezydenckich na Tajwanie w 2024 r., osiągając kulminację w 2025 r. Po drugie, działania te są skuteczne na poziomie operacyjnym (normalizacja obecności militarnej, zwiększenie presji na instytucje Tajwanu), lecz nieskuteczne na poziomie strategicznym (brak realizacji celu politycznego, jakim jest zbliżenie do zjednoczenia).

Zastosowane metody badawcze obejmują analizę jakościową (case study strategii ChRL wobec Tajwanu) oraz elementy analizy ilościowej (dane dotyczące naruszeń przestrzeni powietrznej, aktywności morskiej i operacji wojskowych). Wykorzystano przy tym źródła wtórne, w szczególności raporty rządowe, analizy ośrodków badawczych oraz dane open-source.

Wyniki badań wskazują, że najczęściej stosowanymi narzędziami są presja wojskowa w „szarej strefie”, operacje morskiej milicji i straży przybrzeżnej oraz działania informacyjne. W latach 2024–2025 nastąpił gwałtowny wzrost intensywności operacji, widoczny m.in. w skokowym wzroście liczby naruszeń przestrzeni powietrznej oraz skoordynowanych ćwiczeniach symulujących blokadę wyspy. Jednocześnie obserwuje się rosnącą rolę operacji cybernetycznych i technologii bezzałogowych. Analiza wykazuje także, że działania te są centralnie koordynowane przez struktury Komunistycznej Partii Chin i realizowane przez szeroki wachlarz podmiotów państwowych i niepaństwowych.

Można wnioskować, że choć operacje hybrydowe umożliwiają Pekinowi utrzymywanie stałej presji na Tajwan przy ograniczonym ryzyku eskalacji, ich długoterminowa skuteczność pozostaje ograniczona. Działania te przyczyniają się bowiem do wzrostu odporności Tajwanu, zwiększenia wydatków obronnych oraz pogłębiania współpracy z partnerami międzynarodowymi. W efekcie operacje hybrydowe należy postrzegać nie jako narzędzie rozstrzygające, lecz jako element szerszej strategii przygotowania warunków pod potencjalny konflikt w przyszłości – co stanowi poważny czynnik ryzyka dla funkcjonowania gospodarki światowej ze względu na kluczową rolę wyspy w łańcuchu wartości branży półprzewodników.

Innowacje finansowe na przykładzie systemu Blik

Natalia Głazewska

Politechnika Gdańska
nglazewska7@gmail.com

Rozwój technologiczny oraz postępująca cyfryzacja prowadzą do głębokiej restrukturyzacji rynku bankowego, czego przejawem jest rosnące znaczenie bankowości elektronicznej i płatności bezgotówkowych. Celem badania jest ocena znaczenia innowacji w bankowości elektronicznej na przykładzie systemu Blik oraz weryfikacja hipotezy, że Blik stanowi udaną innowację finansową.

W pierwszej części badania przeprowadzono analizę literatury dotyczącą podstaw teoretycznych bankowości elektronicznej oraz innowacji finansowych, w tym typologię form bankowości, rodzaje innowacji, ich wady i zalety oraz determinanty i bariery wdrożenia. Następnie przeprowadzono ocenę systemu Blik z perspektywy rynkowej, uwzględniając jego genezę, model funkcjonowania, kluczowe współprace, kwestie bezpieczeństwa oraz wpływ na inne podmioty rynku finansowego, uzupełnioną analizą SWOT.

Kolejna część badania obejmuje analizę ilościową rozwoju systemu na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego, takich jak liczba i wartość transakcji, rozmiar sieci akceptacji oraz struktura płatności Blik, co pozwala określić skalę jego rynkowego sukcesu. Istotnym elementem badania są również wyniki autorskiej ankiety przeprowadzonej na próbie 112 respondentów, dotyczącej m.in. źródeł popularności Blika, częstotliwości jego wykorzystania oraz napotykanych problemów technicznych, które ukazują ocenę użyteczności i społeczny odbiór systemu.

Zebrane dane empiryczne i analiza źródeł teoretycznych wskazują, że Blik jest skutecznym i nowoczesnym schematem płatniczym o znacznym potencjale dalszego rozwoju, w tym ekspansji ponadnarodowej, mimo istniejących zagrożeń związanych z konkurencją i ryzykami technologicznymi, łagodzonych przez ciągłe doskonalenie oferty oraz systemów bezpieczeństwa.

Popyt na usługi edukacyjne w zakresie studiów wyższych w Polsce

Aleksandra Świetlicka

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

322406@stud.umk.pl

Cel: Celem referatu jest omówienie popytu na usługi edukacyjne w zakresie studiów wyższych ze szczególnym uwzględnieniem czynników wpływających na jego ewolucję oraz przedstawienie aktualnej sytuacji strony popytowej na usługi edukacyjne w zakresie studiów wyższych w Polsce.

Hipoteza: Zgłaszany popyt na usługi edukacyjne na poziomie szkolnictwa wyższego w Polsce utrzymuje się na stabilnym poziomie wśród osób w wieku 19-24 lat, w sensie odsetka liczby studentów w tej grupie wiekowej.

Metody badawcze: Analiza wtórnych danych statystycznych, publikowanych przez GUS, bazujących na jednostkach zrealizowanego popytu, ze względu na brak możliwości zbadania faktycznej liczby osób zgłaszających popyt na usługi edukacyjne szkolnictwa wyższego (popyt potencjalny).

Wyniki: Popyt na usługi edukacyjne w zakresie studiów wyższych w Polsce się zmienia za sprawą czynników wpływających na jego ewolucję, czyli demografii, indywidualnej skłonności do podjęcia studiów i działań władzy publicznej. Studentów w Polsce od roku 2006 ubywa. Według prognoz liczby ludności w wieku 19-24 lat sytuacja krótkookresowo się poprawi ze względu wchodzącego wyżu demograficznego.

Wnioski: Liczba studentów w Polsce w latach 2006-2019 malała, natomiast w latach 2020-2024 rośnie, choć przyrosty nie są duże. Jednak w latach 2008-2024 stosunek liczby studentów do liczby ludności w wieku 19-24 lat utrzymuje się na stabilnym poziomie, którzy stanowią główną grupę zgłaszającą popyt na usługi edukacyjne na szczeblu szkolnictwa wyższego.

Ewolucja centrów offshore po 2015 roku – weryfikacja tez z „The Hidden Wealth of Nations”

Antoni Sobieszek

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

96952@student.ue.poznan.pl

Celem mojego artykułu jest ocena aktualności tez przedstawionych w „The Hidden Wealth of Nations” w kontekście zmian w międzynarodowym systemie podatkowym po 2015 roku, w szczególności wdrożenia inicjatyw takich jak Plan BEPS oraz Konwencja MLI opracowane przez OECD.

Problem unikania opodatkowania uległ istotnej transformacji – ograniczeniu uległy tradycyjne mechanizmy oparte na tajemnicy bankowej, natomiast zjawisko to nadal funkcjonuje w zmodyfikowanej formie, opartej na bardziej złożonych strukturach prawno-finansowych.

Zastosowaną metodą badawczą jest analiza literatury przedmiotu oraz danych empirycznych publikowanych przez IMF i OECD, uzupełniona analizą porównawczą wybranych jurysdykcji, w tym Szwajcarii, Irlandii oraz Luksemburgu.

Analiza wskazuje, że wprowadzenie mechanizmów automatycznej wymiany informacji podatkowej oraz ograniczenie tajemnicy bankowej doprowadziły do spadku znaczenia tradycyjnych form ukrywania majątku. Jednocześnie utrzymuje się wysoki poziom aktywów offshore, co świadczy o adaptacji podmiotów gospodarczych poprzez wykorzystanie bardziej złożonych struktur optymalizacji podatkowej oraz zmianie geograficznej lokalizacji kapitału.

Wyniki badania sugerują, że mimo postępu w zakresie przejrzystości finansowej, skuteczność działań międzynarodowych pozostaje ograniczona. Problematyka rajów podatkowych nie została rozwiązana, lecz uległa transformacji, co potwierdza w dużej mierze aktualność diagnozy przedstawionej przez Zucmana.

AI czy nie AI? Komunikaty anty-AI i pro-AI a postrzegana innowacyjność i wiarygodność produktu

Kinga Kubaszewska

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

85654@student.ue.poznan.pl

Pomimo licznych zalet sztucznej inteligencji, część firm dystansuje się od AI lub stawia się wobec niej w kontrze, jednak rzadko porównuje się odbiór takich przekazów z komunikatami podkreślającymi AI. Dlatego głównym celem badania było określenie, w jaki sposób eksponowanie i negowanie wykorzystania AI w kontekście właściwości produktu wpływa na percepcję jego innowacyjności i wiarygodności. Postawiono następujące hipotezy – H1: produkt z komunikatem anty-AI jest postrzegany jako bardziej wiarygodny niż z treścią pro-AI oraz H2: produkt z komunikatem pro-AI jest odbierany jako bardziej innowacyjny niż z treścią anty-AI.

Przeprowadzono badanie w formie eksperymentu za pośrednictwem Google Forms w Polsce w kwietniu 2026 roku. Wzięło w nim udział 139 osób reprezentujących pokolenia Y i Z. Respondentów losowo przydzielono do trzech grup. Każda z nich miała przedstawioną grafikę reklamującą sok multiwitamina, różniącą się wyłącznie tekstem: w grupie 1 było ujęte hasło „Zero sztucznej inteligencji”, w grupie 2 „Formuła opracowana przez sztuczną inteligencję”, a grupa 3, która była grupą kontrolną, widziała grafikę bez dodatkowej informacji. Wybór soku multiwitamina był podyktowany neutralnością produktu, co pozwoliło skupić się na treści komunikatu. Do pomiaru zmiennych wykorzystano zaadaptowane skale o wysokiej rzetelności, których Alfa Cronbacha wyniosła 0,82 dla wiarygodności oraz 0,91 dla innowacyjności.

Jednoczynnikowa ANOVA wykazała istotny statystycznie wpływ rodzaju komunikatu na postrzeganą wiarygodność produktu ($p < 0,001$). Testy post-hoc Tukeya wykazały, że grupa 1 z komunikatem negującym wykorzystanie AI oceniła wiarygodność produktu wyżej niż grupa 2 z informacją podkreślającą zastosowanie AI. Co więcej, komunikat uwydatniający AI znacząco obniżył wiarygodność produktu nawet w stosunku do grupy kontrolnej. W kontekście innowacyjności, jednoczynnikowa ANOVA również wykazała istotny wpływ rodzaju komunikatu ($p = 0,035$). Paradoksalnie, to grupa z tekstem anty-AI, przypisała produktowi najwyższą innowacyjność. Wynik ten był istotnie wyższy niż w grupie z treścią pro-AI, gdzie średnia innowacyjność była najniższa. Różnice między grupą kontrolną a pozostałymi grupami nie osiągnęły w tym przypadku progu istotności statystycznej.

Badanie pokazuje, że produkt z informacją negującą wykorzystanie AI może być postrzegany jako bardziej wiarygodny, a nawet bardziej innowacyjny niż produkt stworzony z pomocą AI, co jest zaskakującym odkryciem. Taki efekt może wynikać z rosnącej powszechności stosowania sztucznej inteligencji, przez co komunikaty podkreślające brak AI mogą być odbierane jako bardziej wyjątkowe. Należy jednak zaznaczyć, że rezultaty te mogą zależeć od specyfiki kategorii produktowej, co wskazuje kierunek dalszych badań w tym zakresie.

Gospodarka Niemiec i współczesne wyzwania

Paweł Łuczak

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

96480@student.ue.poznan.pl

Gospodarka Niemiec od dziesięcioleci stanowi fundament rozwoju społeczno-gospodarczego Europy. Niemieckie firmy już od wielu lat zaczęły dominować światowy rynek, a współcześnie jest to trzecia gospodarka światowa. Jednak historyczne wpływy i uwarunkowania, przyczyniały się do kryzysu w tym państwie i koniecznością była walka między innymi z wysoką inflacją i bezrobociem. Niniejszy artykuł ma na celu analizę rozwoju gospodarczego Niemiec, z uwzględnieniem wpływu historii na współczesny rozwój oraz przyszłych wyzwań, z którymi kraj ten będzie musiał się zmierzyć.

W pracy zostanie poruszona analiza wpływu pierwszej i drugiej wojny światowej, okresu istnienia RFN-u i NRD na późniejsze kształtowanie się gospodarki niemieckiej, przy wykorzystaniu dodatkowych wskaźników makroekonomicznych, jak inflacja, bezrobocie, PKB czy dane dotyczące przepływów inwestycyjnych, po szczególne uwzględnienie współczesnych wyzwań tego kraju. W artykule tym zostanie podjęta próba odpowiedzi na pytanie, w jakim stopniu współczesna gospodarka Niemiec jest w stanie zaadoptować się i podołać wyzwaniom związanym ze zmianami klimatu, globalnego ocieplenia i napiętej sytuacji na świecie.

Wpływ rozwoju AI na przyszły rynek pracy / The impact of AI development on the future labour market

Kacper Krakowski

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

323499@stud.umk.pl

Motivation: Understanding the potential impact of a new technological revolution, which, like the previous ones, may disrupt the current state of the job market.

Aim: Determining the structural changes in the job market make-up, employment rates and labour vs capital productivity and wages, all caused by the AI boom. Conclusions may help judge the societal change unfolding after these developments.

Materials and methods: The study employs a model with elements such as a production function with capital and labour as factors, the composition of the labour market consisting of white-collar and blue-collar workers, and the level of AI advancement. It will also use the model of entry-level and senior jobs, in which entry-level jobs have simpler tasks that are easier to automate.

Results: Analysis shows that white-collar jobs may be affected by fewer job openings. Though productivity increases and other jobs may emerge, decreasing numbers of entry-level jobs and greater productivity of capital relative to labour, leading to lower wages for workers, may negatively impact social inequalities and cut short social mobility.

Modelowanie agentowe (ABM): możliwości i wyzwania metodologiczne w ewaluacji polityki przemysłowej

Kamil Golacik

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

102794@student.ue.poznan.pl

Celem wystąpienia jest krytyczna analiza potencjału oraz ograniczeń komputacyjnej ekonomii wieloagentowej (Agent-Based Modeling – ABM) w kontekście modelowania skutków polityki przemysłowej. W obliczu współczesnych wyzwań gospodarczych i transformacji technologicznej, modelowanie agentowe stanowi innowacyjną, acz rzadko stosowaną alternatywę dla klasycznych modeli równowagi ogólnej (DSGE). Metoda ta pozwala na badanie oddolnych (bottom-up) procesów rynkowych, odrzucając założenie o agencie reprezentatywnym na rzecz populacji heterogenicznych podmiotów charakteryzujących się ograniczoną racjonalnością.

Wystąpienie zarysuje przewagi tej metody, w tym zdolność do odwzorowywania złożonych interakcji sieciowych, analizy nieliniowego zjawiska emergencji oraz ścieżek zależności (path dependence). Właściwości te są kluczowe przy testowaniu ex ante oraz projektowaniu narzędzi polityki przemysłowej. Zarysowane również zostaną wyzwania badawcze i techniczne utrudniające szeroką adaptację tej metody. Omówiony zostanie problem wysokiej wymiarowości przestrzeni parametrów (over-parameterization), trudności w kalibracji empirycznej i walidacji modelu względem rzeczywistych danych, a także konieczność optymalizacji kompromisu między realizmem ontologicznym sztucznego społeczeństwa a przejrzystością (parsymonią) analityczną.

Prezentacja ma na celu ukazanie potencjału ABM oraz ekonomii złożoności w kontekście wsparcia decyzyjnego w nowoczesnej polityce przemysłowej.

Dlaczego pluralizm ekonomiczny nie jest odpowiedzią na ekonomię głównego nurtu?

Oliwier Męczyński

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

96296@student.ue.poznan.pl

Przedmiotem rozważań mojego wystąpienia jest dyskurs i praktyka pluralizmu ekonomicznego (rozumianego jako pluralizm szkół myślenia) ujmowanego ściśle jako odpowiedź na ekonomię głównego nurtu. W pierwszej kolejności wyłożone zostaną założenia pluralizmu. W tym kontekście wskazane zostanie to, w jaki sposób owe założenia są odwróceniem założeń (realnie istniejącej lub wyobrażonej) ortodoksji. Następnie, odwołując się do narzędzi dialektycznych, opisana zostanie swoista jednostronność krytycznej pozycji zawartej w omawianym pluralizmie. Dalsze proponowane ustalenia dotyczą uzasadnienia praktyki poprzez odwołanie do pluralizmu ekonomicznego. Przyjęte zostanie założenie, że idee przejawiają się w działaniu w ramach pewnego otoczenia i instytucji, często niezależnie od subiektywnej świadomości ludzi. Analiza zostanie przeprowadzona przy pomocy instrumentarium filozofii krytycznej Louisa Althussera i Slavoję Žižka. Konsekwencją przedstawionych analiz będzie wskazanie wzajemnego zapośredniczenia i uwarunkowania teoretycznego porządku uzasadniania oraz konkretnej praktyki naukowej ekonomii. Główne wnioski można zawrzeć w hipotezie, że nie jest możliwe stworzenie na nie-dialektycznej podstawie - z uwagi na kwestię zapośredniczenia - autentycznych dyskursów lub praktyki naukowej wychodzących poza kategorie ekonomii głównego nurtu.

Narodowy System Innowacji w Polsce wobec wyzwań globalnej transformacji technologicznej

Marcel Zastempowski

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

329472@stud.umk.pl

Celem referatu jest ocena, w jaki sposób Polska odpowiada na wyzwania globalnej transformacji technologicznej w świetle struktury Narodowego Systemu Innowacji (NSI) oraz jego rezultatów w 2024 roku, w oparciu o najnowsze dane statystyczne

W pracy postawiono następujące pytania badawcze:

1. Jakie wyzwania technologiczne dominują we współczesnej gospodarce światowej?
2. Jaka jest struktura NSI w Polsce w 2024 roku?
3. Jakie rezultaty osiąga polski NSI w zakresie innowacji i rozwoju technologii?

W celu identyfikacji dorobku naukowego dotyczącego NSI i współczesnych transformacji technologicznych zastosowano systematyczny przegląd literatury (SPL). Badanie oparto na najnowszych danych wtórnych pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej za 2024 rok. Doboru wskaźników analitycznych dokonano z wykorzystaniem podejścia input-output, pozwalającego na ocenę relacji między nakładami systemu innowacji a osiąganymi rezultatami. Uzyskane dane poddano analizie statystyczno-opisowej oraz analizie porównawczej.

W 2024 roku działalność B+R prowadziły 7 272 podmioty, z czego 91,68% stanowiły przedsiębiorstwa, 5,23% instytucje wiedzy, a 3,09% instytucje rządowe. Nakłady GERD wyniosły 51,5 mld zł, przy dominacji finansowania przedsiębiorstw (57,87%). Sektor przedsiębiorstw realizował również 63,30% wydatków B+R, natomiast instytucje wiedzy 34,61%. W strukturze wydatków dominowały prace rozwojowe (59,00%), przed badaniami podstawowymi (29,19%) i stosowanymi (11,81%). W działalności B+R zatrudnionych było 319 966 osób, w tym 221 139 badaczy. Aktywne innowacyjnie było 36,5% przedsiębiorstw przemysłowych i 28,9% usługowych, natomiast innowacje wdrożyło odpowiednio 89,86% i 92,04% podmiotów aktywnych innowacyjnie. Udział sprzedaży innowacji w sprzedaży ogółem wyniósł 5,9% w przemyśle oraz 4,6% w usługach. W 2024 roku udzielono 2 000 patentów oraz 432 praw ochronnych na wzory użytkowe. Największy udział patentów przypadł instytucjom wiedzy (50,60%), a następnie przedsiębiorstwom (33,60%). W strukturze patentów dominowały nauki techniczne (42,90%) oraz chemia i materiały (26,05%), natomiast we wzorach użytkowych przeważały nauki techniczne (70,83%) oraz rozwiązania średnio-niskiej techniki (53,47%).

Polski NSI w 2024 roku opiera się głównie na sektorze przedsiębiorstw, które dominują w finansowaniu i realizacji działalności B+R, przy istotnej roli instytucji wiedzy w aktywności patentowej oraz badaniach podstawowych. System wykazuje zdolność do generowania innowacji i wdrożeń, jednak niski udział sprzedaży innowacji wskazuje na potrzebę wzmacniania komercjalizacji wiedzy. Analiza patentów i wzorów użytkowych potwierdza także potrzebę rozwoju sektorów wysokiej techniki, zwłaszcza ICT, istotnych wobec współczesnych wyzwań transformacji technologicznej.

Zielona potęga: rola Chin w kształtowaniu globalnego rynku technologii niskoemisyjnych

Kinga Wolny

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

kinga.wolny1@edu.uekat.pl

Celem artykułu jest analiza roli Chin w kształtowaniu globalnego rynku technologii niskoemisyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem sektora fotowoltaiki, baterii oraz pojazdów elektrycznych. Badanie opiera się na porównaniu pozycji Chin względem Unii Europejskiej oraz Stanów Zjednoczonych, z wykorzystaniem danych dotyczących produkcji, eksportu, udziałów rynkowych oraz dynamiki inwestycji. W pracy zastosowano podejście ilościowe, wspierane analizą trendów oraz wskaźników koncentracji rynku. Wyniki wskazują, że Chiny osiągnęły dominującą pozycję w globalnych łańcuchach wartości analizowanych technologii, szczególnie w produkcji paneli fotowoltaicznych i baterii litowo-jonowych. Przewaga ta wynika z efektów skali, silnego wsparcia państwowego oraz kontroli nad kluczowymi surowcami. W sektorze pojazdów elektrycznych Chiny nie tylko dominują pod względem produkcji, ale również rozwijają konkurencyjny rynek wewnętrzny, który sprzyja innowacjom i szybkiemu wdrażaniu nowych technologii. Na tle Chin zarówno Unia Europejska, jak i Stany Zjednoczone wykazują opóźnienia strukturalne, mimo rosnących inwestycji i programów wsparcia. Ich działania mają charakter reaktywny i koncentrują się na skracaniu zależności importowej oraz budowie własnych zdolności produkcyjnych. Wnioski sugerują, że rosnąca dominacja Chin w sektorze technologii niskoemisyjnych ma istotne implikacje dla globalnej konkurencji, bezpieczeństwa gospodarczego oraz tempa transformacji energetycznej. Artykuł podkreśla potrzebę redefinicji strategii przemysłowych w gospodarkach zachodnich w odpowiedzi na rosnącą przewagę Chin.

Rola postrzeganej użyteczności w akceptacji aplikacji mobilnych transportu miejskiego przez pokolenie Z

Gabriela Szczubełek

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

gabriela.szczubelek@student.uwm.edu.pl

Aplikacje takie jak Jakdojade, moBILET czy myBus są powszechnie wykorzystywane do planowania podróży komunikacją miejską. Ale co sprawia, że jedni chętnie po nie sięgają, a inni – mimo pozytywnego nastawienia – nie korzystają z nich regularnie? Niniejsze badanie szuka odpowiedzi na to pytanie, wykorzystując model akceptacji technologii (TAM) Davisa. Skupia się na pokoleniu Z w Olsztynie – średnim polskim mieście uniwersyteckim, które jako jedyne w Polsce reaktywowało sieć tramwajową po 50-letniej przerwie. Główna hipoteza zakłada, że sama łatwość obsługi aplikacji nie wystarcza do zbudowania pozytywnej postawy użytkownika – kluczowe jest przekonanie o jej konkretnej użyteczności, które pośredniczy w tym procesie.

Zbadano 86 użytkowników aplikacji transportowych w Olsztynie (94% z pokolenia Z) za pomocą ankiety internetowej. Odpowiedzi na 20 pytań dotyczących łatwości obsługi, użyteczności, postawy, intencji i faktycznego korzystania z aplikacji analizowano metodą modelowania równań strukturalnych (PLS-SEM) w programie SmartPLS 4.

Potwierdzono pięć z siedmiu hipotez, a najważniejszy wynik wskazuje, że postrzegana użyteczność odgrywa pośredniczącą rolę w akceptacji aplikacji. Okazało się, że łatwość obsługi aplikacji nie wpływa bezpośrednio na postawę użytkownika – działa natomiast silnie pośrednio, przez przekonanie o jej przydatności ($\beta = 0,697$; $p < 0,001$). Podobnie pozytywne nastawienie do aplikacji nie prowadzi automatycznie do jej faktycznego używania – istotne znaczenie ma również intencja korzystania z aplikacji. Model wyjaśnił niemal 58% zmienności intencji korzystania, co wskazuje na dobrą wartość wyjaśniającą modelu.

Dla twórców aplikacji transportowych wniosek jest jednoznaczny: nie wystarczy, żeby aplikacja była intuicyjna – użytkownik musi widzieć, że oszczędza mu czas i ułatwia codzienne podróżowanie. Kampanie promocyjne powinny eksponować konkretne korzyści, a nie samą prostotę obsługi. Dla zarządców transportu publicznego oznacza to konieczność aktywnego zachęcania do pierwszego użycia, ponieważ samo pozytywne nastawienie nie przekłada się automatycznie na działanie. Badanie pokazuje, że model TAM może być użytecznym narzędziem do analizy korzystania z aplikacji transportowych także w miastach średniej wielkości, takich jak Olsztyn.

Model gospodarczy a nierówności rynkowe: analiza panelowa państw anglosaskich i nordyckich

Łukasz Płachta

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

lukaszplachta5@gmail.com

Celem niniejszej pracy jest identyfikacja związku pomiędzy modelem gospodarczym a nierównościami dochodowymi przed redystrybucją (mierzonymi współczynnikiem Giniego brutto) w latach 2000-2020. W pracy postawiono następującą hipotezę – model gospodarczy istotnie różnicuje wpływ wybranych procesów ekonomicznych oraz polityk predystrybucyjnych na nierówności dochodowe. W celu weryfikacji przedstawionej hipotezy wykorzystano ekonometryczne modelowanie odnoszące się do danych panelowych. Za pomocą modeli stałych efektów indywidualnych oszacowano wpływ na nierówności zróżnicowanych obszarów gospodarki odnoszących się do takich aspektów jak rynek pracy, rynek finansowy, globalizacja, postęp technologiczny czy edukacja. Modele gospodarcze, które wykorzystano w badaniu to model anglosaski (Australia, USA i Wielka Brytania) oraz model nordycki (Dania, Islandia, Finlandia, Norwegia oraz Szwecja). Otrzymane wyniki sugerują, że konstrukcja modelu gospodarczego istotnie determinuje procesy kształtujące nierówności dochodowe. Podstawowe wnioski, które można wyciągnąć na podstawie przeprowadzonej analizy wskazują na to, że nierówności w państwach anglosaskich determinowane są przez postęp technologiczny, który prowadzi do procesu polaryzacji siły roboczej. Proces ten jest dodatkowo wzmacniany przez imigrację. Z drugiej strony, w modelu nordyckim wpływ postępu technologicznego jest niejednoznaczny, a niskie poziomy nierówności są w głównej mierze rezultatem egalitarnego systemu edukacji oraz silnej pozycji związków zawodowych. Dodatkowo, w obu przypadkach rynek finansowy sprzyja wzrostowi nierówności dochodowych.

Od odroczonej płacy do wielofilarowości: Historyczne uwarunkowania struktury systemów emerytalnych

Antoni Łaszewski

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

laszewski@doktorant.umk.pl

Celem badania jest identyfikacja mechanizmów, które wpłynęły na zróżnicowane znaczenie i proporcje poszczególnych filarów (repartycyjnych i kapitałowych) we współczesnych systemach emerytalnych.

Badanie oparto na hipotezie zależności od ścieżki, zakładając, że sposób powstania pierwszych programów emerytalnych na początku XX wieku zdefiniował ścieżki rozwoju systemów emerytalnych. W szczególności przyjęto założenie o efekcie wypychania prywatnych form zabezpieczenia emerytalnego przez rozbudowany system publiczny (model bismarkowski) oraz stymulowania rozwoju programów zakładowych przez późne wprowadzenie systemu publicznego oferującego umiarkowane świadczenia (model Beveridge’a).

W badaniu wykorzystano historyczną, makroekonomiczną i legislacyjną analizę porównawczą. Badaniu poddano ewolucję systemów emerytalnych we Francji, Niemczech, Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych. Zbadano historyczne akty prawne, stopy zastąpienia, wysokość składek oraz popularność prywatnych (zakładowych) programów emerytalnych.

Zidentyfikowano dwie odmienne ścieżki ewolucji systemów emerytalnych. We Francji i Niemczech publiczne systemy emerytalne powstały wcześniej, czerpiąc z doświadczenia rozbudowanych programów oferowanych urzędnikom państwowym. Wypłacane z nich świadczenia były relatywnie wysokie i powiązane z zarobkami w trakcie kariery, co ograniczyło rozwój prywatnych kapitałowych planów emerytalnych. W Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii pierwsze programy obejmujące istotną część pracujących (kilkanaście procent siły roboczej) były oferowane przez prywatne przedsiębiorstwa. Dynamiczny rozwój programów zakładowych wymusił wczesne regulacje podatkowe ich funkcjonowania, dla których kluczowa była ustawa przyjęta w 1921 roku w Wielkiej Brytanii wprowadzająca model opodatkowania EET (składki i zyski z inwestycji wolne od podatku, świadczenia opodatkowane jak dochód) – odpowiadający traktowaniu emerytury jako odroczonej części wynagrodzenia. Dała ona podwaliny obecnie funkcjonującemu w wielu krajach modelowi EET, któremu podlegają dodatkowe programy emerytalne. W obu krajach publiczne programy wyewoluowały ze świadczeń pomocy społecznej wypłacanych osobom starszym znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej i zostały wprowadzone później niż regulacje planów zakładowych. Zapewniały one niższe stopy zastąpienia, szczególnie w przypadku lepiej zarabiających, co przełożyło się na dalszy rozwój systemów prywatnych, ukierunkowanych na uzupełnienie publicznej emerytury.

Zrozumienie historycznych ścieżek prowadzących do obecnego kształtu systemów emerytalnych jest kluczowe dla współczesnych debat nad ich reformami, zwłaszcza w kontekście optymalnej równowagi między systemem repartycyjnym a kapitałowym. Wyniki sugerują, że kształt systemu emerytalnego jest wynikiem wieloletniej ewolucji, a przechodzenie systemów bismarkowskich na kapitałowe wymaga fundamentalnego przededefiniowania roli poszczególnych filarów.

Food Insecurity among University Students in Kraków: Prevalence and Coping Strategies

Zuzanna Wasielewska

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
zwasielewska321@gmail.com

Although there is increasing global research on student food insecurity, studies focusing on Central and Eastern Europe are still scarce. This study addresses this gap by exploring how scarcity affects coping strategies and dietary outcomes among university students in Poland, combining insights from scarcity theory and the Food Choice Process Model. A cross-sectional survey of 425 students in Kraków assessed food insecurity using the Household Food Insecurity Access Scale (HFIAS), coping strategies via ten adapted items, and dietary outcomes through a brief food frequency questionnaire. Exploratory factor analysis identified three coping domains—economic compromises, restrictive intake, and social reliance—accounting for 64% of the variance. Regression results indicated that higher HFIAS scores were linked to lower dietary diversity, decreased likelihood of daily fruit and vegetable consumption, and increased likelihood of fast-food intake. Economic and restrictive coping strategies were associated with poorer diet quality, while social reliance had a modest buffering effect. These findings highlight a coping paradox: some adaptive responses to scarcity worsen nutritional outcomes, whereas social reliance offers protection. Thus, food insecurity among students in this region reflects not only economic limitations but also cognitive and social adaptations. Understanding food insecurity as a cognitive–behavioural phenomenon underscores the need for interventions addressing both material constraints and the psychological experience of scarcity in higher education settings.

Wpływ działań z zakresu ESG na wyniki finansowe przedsiębiorstwa na przykładzie InPost 2018-2024

Stanisław Frąckowiak*, Magdalena Fulara**, Konstancja Kujawa***

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

*stanislaw.j.frackowiak@gmail.com; **konstancja.kujawa777@gmail.com; ***magda.fulara06@wp.pl

Celem artykułu jest analiza wpływu działań z zakresu zrównoważonego rozwoju (ESG) na wyniki finansowe przedsiębiorstwa na przykładzie spółki InPost w latach 2018–2024. W ostatnich latach rosnące znaczenie czynników środowiskowych, społecznych oraz ładu korporacyjnego skłania przedsiębiorstwa do wdrażania strategii ESG, co rodzi istotne pytanie o ich realny wpływ na efektywność ekonomiczną.

W badaniu zastosowano metodę studium przypadku oraz analizę trendów czasowych. Wykorzystano dane pochodzące z raportów rocznych oraz raportów niefinansowych spółki, obejmujące wskaźniki finansowe (przychody, EBITDA, dynamika wzrostu) oraz informacje dotyczące działań ESG. Zmienne ESG zostały zoperacjonalizowane poprzez identyfikację i ocenę kluczowych inicjatyw przedsiębiorstwa w obszarze zrównoważonego rozwoju.

Niniejsze opracowanie koncentruje się przede wszystkim na aspekcie finansowym funkcjonowania przedsiębiorstwa, jednak analiza uwzględnia również perspektywę logistyczną, w szczególności w kontekście łańcucha dostaw. Działania ESG są bowiem ściśle powiązane z optymalizacją procesów logistycznych, efektywnością operacyjną oraz transformacją modelu dystrybucji, co może pośrednio wpływać na wyniki finansowe.

Wyniki badania wskazują na współwystępowanie intensyfikacji działań ESG oraz poprawy wybranych wskaźników finansowych spółki. Należy jednak podkreślić, że charakter tej zależności wymaga ostrożnej interpretacji ze względu na ograniczenia metodologiczne, w tym brak możliwości jednoznacznego określenia kierunku zależności przyczynowo-skutkowej.

Artykuł stanowi wkład w dyskusję nad znaczeniem ESG w kształtowaniu wyników finansowych przedsiębiorstw, wskazując jednocześnie na potrzebę dalszych badań o charakterze ilościowym i porównawczym, uwzględniających zarówno perspektywę finansową, jak i operacyjną.

Czarna śmierć, płace i urbanizacja: długookresowe skutki szoku demograficznego w Europie XIV wieku

Marek Wasilewski

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

85269@student.ue.poznan.pl

Celem pracy jest analiza wpływu negatywnego szoku demograficznego wywołanego czarną śmiercią na procesy urbanizacyjne w Europie oraz przedstawienie wpływu różnic regionalnych i instytucjonalnych na długoterminowe skutki epidemii.

Badane są następujące hipotezy: epidemia dżumy w XIV wieku pośrednio doprowadziła do wzrostu urbanizacji i znaczenia miast względem wsi. Przyczyniły się do tego wzrost płac spowodowany spadkiem podaży pracy oraz zwiększenie popytu na produkty wytwarzane w miastach. Epidemia prowadziła do innych skutków w różnych regionach Europy, co spowodowane było zróżnicowaniem czynników geograficznych i instytucjonalnych.

W pracy zastosowano metodę przeglądu literatury i syntezy już istniejących źródeł – zarówno ekonomicznych, jak i historycznych, w celu przeprowadzenia kompleksowej analizy badanego zjawiska. Porównane zostały wyniki badań w celu stworzenia z nich pełniejszego obrazu epidemii oraz jej długoterminowych skutków dla kontynentu.

Przeprowadzone analizy wskazują na wpływ spadku liczby ludności na wzrost płac oraz popytu na dobra produkowane w miastach, co w następstwie przyciągało nowych osadników do ośrodków miejskich zwiększając urbanizację. Jednocześnie badania wskazują na nierównomierny zakres geograficzny występowania tego zjawiska, z przewagą Europy Zachodniej, w której to obserwowano największy wzrost urbanizacji. Istotny jest również czynnik instytucjonalny – szok demograficzny sam w sobie nie doprowadziłby do wzrostu urbanizacji, gdyby ludność nie była odpowiednio mobilna oraz gdyby nie istniały odpowiednie mechanizmy rynkowe. Wzrosła również konkurencja o migrantów, która prowadziła do wzrostu silniejszych ośrodków i osłabienia słabszych.

Analiza ukazuje dalekosiężność skutków epidemii, jak modelowe procesy gospodarcze zachodziły setki lat temu oraz wskazuje na złożoność procesów gospodarczych i urbanizacyjnych, które zależą od wielu zmiennych.

Nierówności płci jak za Gierka? Kobiety na rynku pracy PRL i współcześnie

Krzysztof Łuczka

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

96481@student.ue.poznan.pl

Celem wystąpienia jest analiza przemian pozycji kobiet na polskim rynku pracy od PRL do współczesności oraz ocena, w jakim stopniu formalne deklaracje równości przekładały się na rzeczywiste szanse edukacyjne, zawodowe i płacowe. Punktem wyjścia jest założenie, że poprawa dostępu kobiet do edukacji i zatrudnienia nie musiała oznaczać zaniku nierówności, lecz mogła jedynie zmieniać ich formę. W analizie wykorzystano dane historyczne i współczesne z literatury ekonomicznej oraz socjologicznej, obejmujące m.in. poziom wykształcenia, udział kobiet w zatrudnieniu, bezrobocie, różnice płacowe, segregację zawodową oraz reprezentację w stanowiskach kierowniczych. Szczególną uwagę poświęcono porównaniu trzech okresów: 1945–1989, 1990–2004 oraz 2004–2025. Wyniki wskazują, że w PRL nastąpił wyraźny wzrost udziału kobiet w edukacji i pracy, jednak towarzyszyły mu trwałe ograniczenia awansowe, podwójne obciążenie obowiązkami domowymi i niższe wynagrodzenia. Po 1989 roku nierówności nie zniknęły, lecz ujawniły się w postaci wyższego bezrobocia kobiet, luki płacowej i utrwalonej segregacji zawodowej. Po akcesji do UE nastąpiła dalsza poprawa formalnych szans, lecz luka płacowa i niedoreprezentowanie kobiet na najwyższych stanowiskach pozostały istotnym problemem. Zatem historia kobiet na polskim rynku pracy nie jest historią pełnego wyzwolenia, lecz stopniowej modernizacji połączonej z trwałością nierównych struktur.

Mała próba, duże ryzyko: ograniczenia systemów wczesnego ostrzegania przed kryzysami gospodarczymi

Jakub Gumuła

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

jakub_gumula@wp.pl

Celem artykułu jest analiza ograniczeń predykcji kryzysów gospodarczych w warunkach małej liczby obserwacji kryzysowych oraz przedstawienie strategii budowy systemów wczesnego ostrzegania, które mogą wspierać proces podejmowania decyzji w warunkach wysokiej niepewności.

Budowa systemów wczesnego ostrzegania przed kryzysami gospodarczymi wiąże się z istotnym paradoksem metodologicznym. Modele predykcyjne mają identyfikować zdarzenia o dużym znaczeniu społecznym i gospodarczym, które jednocześnie występują rzadko, są nieregularne i słabo reprezentowane w danych historycznych. Ograniczona liczba epizodów kryzysowych utrudnia rozpoznanie stabilnych zależności poprzedzających załamania gospodarcze, zwiększa ryzyko przeuczenia oraz może prowadzić do pozornie wysokiej skuteczności predykcyjnej modeli. W takich warunkach system może poprawnie klasyfikować większość obserwacji, lecz jednocześnie nie generować użytecznych sygnałów ostrzegawczych w momentach poprzedzających kryzys.

Problem ten nabiera szczególnego znaczenia w przypadku wykorzystania metod uczenia maszynowego. Ich elastyczność pozwala identyfikować złożone, nieliniowe zależności między wskaźnikami, jednak w warunkach małej próby wymaga ostrożnej walidacji oraz interpretacji wyników. Z tego względu artykuł koncentruje się nie tylko na technicznej skuteczności modeli, lecz także na ich użyteczności decyzyjnej.

W pracy zastosowano metodę przeglądu literatury oraz syntezy podejść wykorzystywanych w systemach wczesnego ostrzegania. Analizie poddano trzy kluczowe obszary: sposób definiowania zdarzenia kryzysowego, dobór metod modelowania oraz ocenę jakości generowanych sygnałów. Szczególną uwagę poświęcono strategiom ograniczania skutków małej próby, takim jak ważenie klas, dostosowanie progu alarmowego, wybór metryk skoncentrowanych na wykrywaniu rzadkich zdarzeń oraz uwzględnienie asymetrii kosztów błędnych decyzji.

Przeprowadzona analiza wskazuje, że system wczesnego ostrzegania nie powinien być traktowany wyłącznie jako klasyfikator binarny, lecz jako narzędzie wspomagania decyzji gospodarczych. Fałszywy alarm oraz brak ostrzeżenia przed kryzysem nie są błędami o jednakowym znaczeniu. Dlatego ocenie powinna podlegać nie tylko ogólna trafność modelu, ale przede wszystkim zdolność do wykrywania sygnałów kryzysowych przy akceptowalnym poziomie fałszywych alarmów. Artykuł podkreśla, że w warunkach małej próby kluczowe znaczenie ma nie tyle maksymalizacja złożoności modelu, ile dobór metod zapewniających stabilność predykcji, interpretowalność sygnałów oraz ich praktyczną użyteczność w procesie podejmowania decyzji.

Jak AI przekłada się na optymalizację kosztów w firmie

Mateusz Pawlak

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

97622@student.ue.poznan.pl

Abstrakt przedstawia wpływ sztucznej inteligencji (AI) na optymalizację kosztów przedsiębiorstw. Współczesne firmy coraz częściej wdrażają rozwiązania oparte na AI w celu zwiększenia efektywności operacyjnej, automatyzacji procesów oraz redukcji wydatków związanych z codziennym funkcjonowaniem organizacji. Technologie wykorzystujące sztuczną inteligencję umożliwiają automatyzację obsługi klienta, analizę danych, zarządzanie logistyką oraz wspieranie procesów marketingowych i administracyjnych. Dzięki temu przedsiębiorstwa mogą ograniczać koszty pracy, minimalizować ryzyko błędów oraz poprawiać jakość świadczonych usług.

Podczas konferencji omówię najważniejsze obszary zastosowania AI w kontekście optymalizacji kosztów, zwracając uwagę na automatyczne systemy obsługi klienta, inteligentne analizy biznesowe oraz narzędzia wspierające podejmowanie decyzji. Szczególną uwagę poświęcono rozwiązaniom umożliwiającym całodobową komunikację z klientem oraz automatyzację powtarzalnych czynności, co pozwala zwiększyć produktywność przedsiębiorstwa przy jednoczesnym zmniejszeniu kosztów operacyjnych.

Wyniki analizy wskazują, że wdrożenie sztucznej inteligencji może stanowić istotny element budowania przewagi konkurencyjnej oraz długoterminowego rozwoju firmy. AI nie tylko usprawnia funkcjonowanie organizacji, ale również wpływa na poprawę efektywności zarządzania zasobami i lepsze dostosowanie przedsiębiorstwa do dynamicznie zmieniających się warunków rynkowych.

Transformacja cyfrowa a polaryzacja rynku pracy: Analiza panelowa krajów Unii Europejskiej

Aleksandra Galińska

Politechnika Gdańska

galinskaola10@gmail.com

Głównym celem badania jest identyfikacja i ocena wpływu postępującej cyfryzacji na strukturę zatrudnienia w krajach Unii Europejskiej. Analiza koncentruje się na weryfikacji zjawiska polaryzacji rynku pracy, przejawiającego się zróżnicowanym wpływem technologii na zawody poznawcze oraz rutynowe i manualne.

W badaniu sformułowano pięć hipotez: (H1) postęp cyfrowy stymuluje zatrudnienie w sektorze prac poznawczych nierutynowych; (H2) technologie ICT prowadzą do wypierania pracowników biurowych i usługowych; (H3) zaawansowanie technologiczne redukuje zatrudnienie manualne; (H4) wzrost kosztów pracy przyspiesza automatyzację; (H5) poziom PKB per capita sprzyja przesunięciu struktury zatrudnienia w stronę sektorów opartych na wiedzy.

Analizę przeprowadzono z wykorzystaniem modelowania ekonometrycznego dla danych panelowych obejmujących kraje UE w latach 2021–2025. Na podstawie testu Hausmana ($p < 0,001$) dla wszystkich sektorów zastosowano model efektów ustalonych (Fixed Effects) z odpornymi błędami standardowymi. Jako zmienne objaśniające przyjęto m.in. udział specjalistów ICT, poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa, otwartość handlową oraz PKB per capita.

Badanie potwierdziło występowanie silnej polaryzacji rynku pracy. W sektorze poznawczym odnotowano statystycznie istotny, dodatni wpływ technologii (współczynnik 2,12), co dowodzi komplementarności pracy wysokowykwalifikowanej z kapitałem cyfrowym. W sektorach biurowym, manualnym oraz usług rutynowych stwierdzono ujemną zależność między nasyceniem technologiami a poziomem zatrudnienia, przy czym najsilniejszy efekt substytucji (współczynnik -1,14) zaobserwowano w usługach rutynowych. Hipoteza H4 nie znalazła potwierdzenia – automatyzacja jest determinowana postępem technologicznym, a nie presją płacową.

Wyniki wskazują, że transformacja cyfrowa nierównomiernie premiuje grupy zawodowe, trwale zmieniając strukturę popytu na pracę. Główne rekomendacje obejmują intensyfikację programów kształcenia ustawicznego (life-long learning), budowę systemowych osłon socjalnych dla grup najbardziej narażonych na automatyzację oraz powołanie krajowych obserwatoriów monitorujących tempo wdrażania technologii ICT w poszczególnych branżach.

Dziękujemy za udział!

Organizatorzy

Partnerzy

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne
Oddział w Toruniu

WYDZIAŁ ZARZĄDZANIA
I EKONOMII

Analytic
Partners